

**Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond**

Eesti tuleviku heaks

MTÜ Neeruti Mõisa Park

Loobu jõe Neeruti mõisa juures asuva veelõigu taastamine

Projekti SFOS kood 2.1.1001.14-0077

Ihtüoloogiline ekspertarvamus

Koostas: Martin Kesler

2015. a

Teostatud tööde lühikirjeldus

Töid teostati Neeruti mõisakompleksi territooriumil, mis asub Loobu jõe ülemjooksul lähtest ca 3 km kaugusel.

Projekti käigus tehti alljärgnevat töid:

1. Asendati Neeruti mõisa juures asuva Hulja-Neeruti tee binokkeltruup sillaga ning korrastati sillast allavoolu asuvat karestikku.
2. Neeruti mõisa endise veski jäänuste asemele rajati kogu jõe laiuses 80 m pikkune ja 2 %-lise languga karestik.

Hinnang teostatud töödele

1. Hulja - Neeruti tee binokkeltruubi asendamine sillaga

Neerutiküla Hulja - Neeruti tee truubi asemele rajatud sild võimaldab vee-elustikul vabalt mõlemasuunaliselt liikuda aastaaegadest ja vooluhulkadest olenemata (Fotod 1 ja 2). Objekti külastamisel täheldati, et Hilja-neeruti tee sillast ülesvoolu oli jõe süvendamisel kandunud allavoolu hulgaliselt peene fraktsiooniga setteid (5 ja 6) ning setete tõttu on tänavu häiritud sillast vahetult allavoolu asuvat karestikel forelli kudemine (Foto 1). Miks teostati süvendustöid oktoobris, novembris kui on forelli kudeaeg? Tööde planeerimisel on ilmselgelt eiratud Rein Järvekülje poolt projektile koostatud ihtüoloogilist ekspertarvamust. Seal on lk. 36 read 35 ja 36 esitatud süvendustööde tööde teostamiseks sobivaks ajaperioodiks 01 juuli – 30 august. Sellisel juhul oleks karestik vähemalt 1-2 kuud saanud puhastuda.

2. Neeruti veski kalapääs

Neeruti veski jäänused olid kaladele ilmselgelt rändetõkkeks. Rajatud loodusliku ilmega karestik vastab projektlahendusele ning töö üldine kvaliteet on hea (Foto 3 ja 4). Tõenäoliselt on kalapääs Loobu jõe ülemjooksule elutsevatele kaladele läbitav. Lisaks on kalapääs kude- ja sigimispäigaks forellile ja ojasilmule.

Kokkuvõtteks

Teostatud tööd tagavad Loobu jõe ülemjooksul kalade vaba liikumise ning projekt on saavutanud oma peamise eesmärgi. Sügisel teostatud jõe süvendustööde käigus allavoolu kandunud peente setete tõttu on forelli kudumine Hulja - Neeruti tee sillast vahetult allavoolu jäävatel kärestike tänavu häiritud.

Foto 1. Hulja - Neeruti sillast allavoolu asuv korrastatud kärestik. Foto all vasakus servas on näha, et kärestikule on hiljuti kandunud hulgaliselt peeneid setteid (15.11.2015).

Foto 2. Vaade Hulja - Neeruti sillast allavoolu. Kärestikul on kaladele varjepaiku tekitatud suurte maakivide lisamisega (15.11.2015).

Foto 3. Neeruti veski kalapääsu ülemine ots (15.11.2015).

Foto 4. Vaade Neeruti veski kalapääsule ja korrastatud sillale. Kalapääs on loodusliku ilmega ning kalade liikumine on siin tagatud (15.11.2015).

Foto 5. Vaade Neeruti veski kalapääsu allavoolu jäävale otsale (15.11.2015).

Foto 6. Hulja - Neeruti tee sillast ülesvoolu süvendati jõge ning eemaldati jõkke langenud puid. Negatiivsete mõjude vähendamiseks oleks seda tööd pidanud suvel tegema (15.11.2015).

Foto 7. Vee-elustiku seisukohast oli jõe süvendamine ebaotstarbekas (15.11.2015).